

Pårørendeavtaler

et verktøy for samarbeid og dialog mellom pårørende og tjenestene

Merete Brungot Kløvning

Pårørendekoordinator Ålesund kommune

Bergen mars 2025

Kort om funksjonen Pårørendekoordinator

- Støttesamtaler, råd og veiledning
- Kurs og grupper
- Samarbeid med brukerorganisasjoner og frivillighet
- Kompetanseheving og fagutvikling
- Systemarbeid og utvikling , lokalt og nasjonalt

«Si meg, kjører du slalåm?»

«Vi så for oss hvordan
fremtiden ville bli, så tok
livet en kronglete og
ulendt sti»

Fritt etter diktet «Stien til verdens ende» av Margret Skjelbred

Hvorfor mer struktur i pårørendesamarbeid?

- 800 000 pårørende yter helse og omsorgsrelaterte oppgaver tilsvarende 140 000 årsverk
- Kommunale helse og omsorgstjenester utgjør 142 000 årsverk
- En ressurs verdt å ta vare på, og en nødvendig samarbeidspartner for kommunehelsetjenesten
- OG - ...vi trenger at pårørende ønsker og klarer stå i rollen sin over tid

Dette sier helsepersonell hos oss:

Ulikt hvordan vi ser/møter pårørende- holdninger og verdier hos ledere og ansatte: «*dette har vi da alltid gjort!?*»

Klinisk etikkomite (KEK): Mange saker omhandler utfordringer, konflikter og uenighet mellom helsepersonell og pårørende

GAP-undersøkelse: 1500 svar fra helsepersonell i kommuner og HF: ansatte ønsker mer kunnskap og øke egen trygghet i møte med pårørende.

Formål med Pårørendeavtale er å:

- opprette dialog mellom pårørende og helse- og omsorgstjenesten
- ivareta den pårørendes behov for å bli sett og ivaretatt
- sikre pårørendes eventuelle rett til informasjon, og til medvirkning sammen med pasienten eller brukeren
- sikre nødvendig informasjonsutveksling mellom partene
- avklare roller og forventninger
- større forutsigbarhet og økt trygghet for pårørende og for pasient / bruker

Bivirkning: kan også bli et verktøy som gir større trygghet for helsepersonell i møte med pårørende

Pårørendeavtale

- Hva er viktig for deg for å stå i rollen din over tid?
- Informasjon om tjenesten/vedtaket
- Info om aktuelle tilbud/tjenester for pårørende
- Er det noen oppgaver du ønsker å gjøre/ikke gjøre? Obs - det er kommunens ansvar å ivareta helse- og omsorgsoppgaver
- Er det noe viktig vi bør vite om?
- Hvordan holde kontakten
- Plan for uforutsette situasjoner
- Viktig kontaktinformasjon
- Evaluering og plan for eventuelt nytt møte

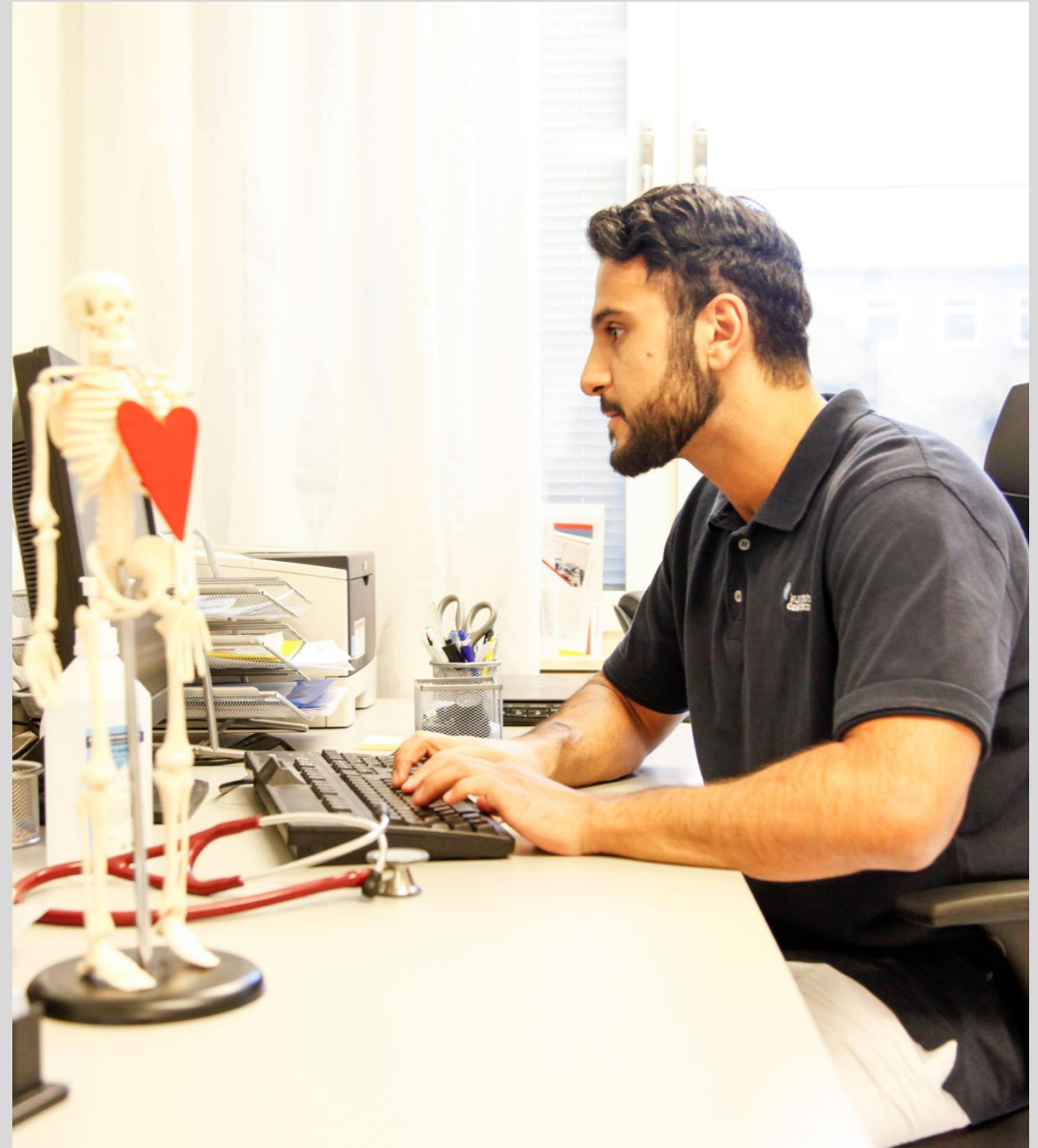
Felles forberedelser på arbeidsplassen

- Nærmeste leder må være fasilitator og pådriver dersom en skal lykkes
- På personalmøte eller lignende: ha en felles diskusjon om samarbeid med pårørende, hvordan opplever dere det i dag, erfaringer, utfordringer – kan pårørendeavtale være til hjelp? Hvordan?
- Er det spesielle utfordringer for deres brukergruppe og deres pårørende?
- Gjør dere kjent med Pårørendeveilederen, [spesielt kap. 4.1 om involvering av pårørende.](#)
- Gjør dere kjent med tilbud, tjenester eller ressurser som finnes i egen kommune og som kan være aktuelle for pårørendes egen mestring
- Det er lov å øve seg!
- ...og start med noen «lette» ;-)

Gjennomføring Pårørendesamtale

- Sørg for egnet rom
- Sett av tid (1 time)
- Vær lyttende
- Kjenn til innholdet i vedtaket til bruker
- Vær forberedt på at det kan komme spørsmål du ikke kan svare på der og da, si at du da kan komme tilbake med svar
- Etisk refleksjon kan være et godt verktøy før og etter pårørendesamtaler

En liten fortelling om tiltak og behov

Ola 85 år er sterkt pleietrengende og har hjemmesykepleie x 4. Han er gift med Kari, de bor sammen i en stor enebolig. Hjemmesykepleien er bevisst på at hverdagen kan være krevende for Kari, og de legger derfor stor vekt på å snakke med henne, og ivareta henne på alle måter. I tillegg til info om det som omhandler Ola, prøver de å samtale med henne om dagligdagse ting som tv-programmer og middagstips. De vil så gjerne at hun skal oppleve seg sett, og kjenne at de har omsorg også for henne.

Til tross for deres anstrengelser opplever de at Kari i økende grad er knapp og avvisende. De bruker ikke ordet «utakknemlig» i sin omtale av henne, men det ligger nært i tankene...

Kari på sin side synes hjemmesykepleien opptrer invaderende. Hun føler de følger etter henne gjennom huset og opplever det masete. Hun synes de burde skjønne at stundene de er der faktisk er hennes eneste fritid, hun vil skjerme seg og være i fred når de steller Ola...Hun skulle så gjerne ha sagt fra om det, men det blir vanskeligere etter hvert som tiden går.

Kari opplever det mer og mer belastende å forholde seg til hjemmesykepleien og gruer seg til de skal komme. Personalet går inn med «høye skuldre» og gruer seg til å møte Kari....

Bruke Pårørendeavtale som verktøy i din kommune?

«Pros and cons»:

Enda et skjema, enda et arbeidskrav?

Knappe ressurser - har vi tid?

Kan vi spare tid?

Hvordan er mine holdninger, mitt utgangspunkt?

Hva kan være gevinsten?

Og hva kan være utfordrende?

Obs at Pårørendeavtale ikke er tenkt til ALLE pårørende vi møter i vår vei.

Verktøy må brukes med fornuft – ikke sjekklister, men utgangspunkt for samtale

Takk for meg!

Merete.brungot.klovning@alesund.kommune.no

Mobil 480 91 554

FACEBOOK:

<https://www.facebook.com/parorendekoordinatoraaalesund>

